

FRA ARKIVET

Bordelsagen

I perioden 18. – 20. marts 1970 var der nogle artikler i Ekstra Bladet, hvor en gruppe værnepligtige beskrev forholdene ved Flådestation Grønnedal, herunder manglen på piger. Sagen fik hurtigt navnet "Bordelsagen".

Artiklerne medførte forskellige kommentarer, herunder en skrivelse fra talsmændene ved FLS GDL til Forsvarsministeren vedr. forholdene i Grønnedal, specielt omhandlende indkvartering, turmuligheder samt fortoldning af indkøb.

På de følgende sider kan de forskellige artikler, skrivelser, indlæg samt svar fra Forsvarsministeren læses.

Oplysningerne er indhentet i Dalposten nummer 7, 8 og 9 (1970).

God læselyst

**ISOLEREDE
DANSKE
SOLDATER
KRÆVER
BORDEL**

Spørgsmål til ministeren efter
„bordelsagen“ fra Grønnedal

**POLITIKER VIL HJÆLPE
DE PIGELØSE SOLDATER**

ISOLEREDE DANSKE SOLDATER KRÆVER BORDEL

Ekstra Bladet

Onsdag
d. 18 Marts

Danske marinesoldater i Grønland:
Vi har et særligt problem

— De er vist ikke rigtig klar over, hvad det vil sige at leve isoleret som dyr og uden piger i ni måneder.

Med denne bemærkning rejser en gruppe værnepligtige på en af de mest afsides liggende militære installationer i

Danmark, Flådestation Grønne-
nedal i Grønland, på ny spørgsmålet om, hvorvidt det er militærets opgave at sørge for, at særligt isolerede soldater kan afreagere — også på det seksuelle område.

På baggrund af nogle svenske værnepligtiges forslag om, at der blev indført statsdrevne soldaterbordeller, rejste Ekstra Bladet for en måneds tid siden spørgsmålet i Danmark. Det var imidlertid dengang ikke muligt at komme i kontakt med de mest afsondrede af alle danske soldater, de værnepligtige på Grønland.

Nu har Ekstra Bladet modtaget et brev fra Flådestation Grønne-
nedal, hvor tæt ved 100 værnepligtige marinesoldater er placeret i op til ni måneder.

— Det er let nok at sige, at der ikke er behov for bordeller, når man som værnepligtige marinesoldater i Syddanmark højst har fra 10 til 15 kilometer til forloveder og hustruer. De har ikke tænkt på os, som er et sted mellem 3000 og 4000 kilometer væk fra vore piger.

Behov

— Man må nok se i øjnene, hedder det videre, at der er et behov for bordeller her ved flådestationen. Det er yderst sjældent, man ser en pige. — Kommer der én, er folk lige ved at komme op at slås for at stå i første række og kikke på hende. Den eneste chance for at få en pige, er i byen Arsuk (en times sejlads fra flådestationen), men det er også sikkert, at syv ud af ti får enten syfilis eller gonorré.

— Vi har et særligt problem her som værnepligtige — de fleste officerer har kone og børn med og bor i

små dejlige huse — så deres støtte får vi næppe i ønsket om et bordel.

Ekstra Bladet ringede i går til vice-admiral S. S. Thostrup, under hvem flådestationen sorterer.

— Det er klart, at her er et stort omkomhedsproblem. Vi ser, at nogle mennesker kan tilpasse sig under den meget isolerede tjeneste i Grønland ved at interessere sig for naturen, gå på fiskeri eller kikke på fugleliv, men der er andre, som har meget svært ved at finde sig til rette i et forholdsvis lukket samfund som Flådestation Grønne-
nedal.

— Jeg kan ikke se, at problemet ligger inden for et område, hvor vi kan tage det op.

Bekosteligt

— Det ville betyde en omvæltning af den organisation, der hidtil har eksisteret. Det, der kunne drøftes, var en hurtigere omskiftning af de værnepligtige, men det vil blive bekosteligt. For øjeblikket er de værnepligtige to måneder på eksercerskole, og en måned bruges til op- og hjemrejse. Det giver ni måneder på stedet. En hurtigere omskiftning ville betyde stærkt øgede udgifter, og vi har faktisk ikke overvejet det, slutter vice-admiralen.

Brevet til Ekstra Bladet er underskrevet: Hilsen de værnepligtige ved Flådestation Grønne-
nedal, maskinban-
ten.

HÅB

Hold af psykologer
skal undersøge for-
holdene for de værne-
pligtige i Grønland

Et psykologhold fra Militærpsyko-
logisk Tjeneste rejser til sommer til
Danmarks ensomt beliggende mili-
tære installation, Flådestationen
Grønne-
nedal i Grønland, for at under-
søge trivselen på stedet. De tæt ved
100 værnepligtige, der befinder sig
på flådestationen, kan gøre sig for-
håbninger om, at psykologbesøget vil
resultere i, at der anbefales en hur-
tigere udskiftning. Ekstra Bladet
bragte i går et notat fra de isole-
rede marinesoldater, som krævede
bordel på flådestationen. — Vi ser
ikke en pige i ni måneder, sagde de.

— Vi ved, at der i allerhøjeste
grad er et problem for de ensomme
marinere, siger chefen for Militær-
psykologisk Tjeneste, oberstløjtnant
Agersted, og det er besluttet at sende
to—tre psykologer op til flådesta-
tionen til sommer, når vejret tillader
det — ikke blot for at kikke på ma-
rinesoldaternes pige problemer.

Næppe bordel

— Kan resultatet blive, at man an-
befaler et bordel?

— Næppe — jeg tror ikke, at det
danske samfund vil kunne acceptere
tanken umiddelbart. Men en løsning
kan naturligvis være, at der vil blive
bragt en større rotation i stand.

— Vil Militærpsykologisk Tjeneste
være i stand til at lægge pres på
Søværnet, hvis psykologerne anbefa-
ler hurtigere udskiftning af mari-
nerne?

— Vi kan ikke lægge pres. Vor
rolle er rådgivende, men vi kan an-
befale.

Oberstløjtnant Agersted oplyser, at
Militærpsykologisk Tjeneste også
planlægger en undersøgelse af vilkå-
rene for de danske styrker på Cypren,
specielt med henblik på soldaternes
rolle som konfliktløser — men også
de rent personlige problemer, der op-
står, når soldaterne i lang tid er væk
fra kone og kærester.

Men de værnepligtige på Flådesta-
tion Grønne-
nedal har Danmarksrekord
i lang adskillelse — ni måneder —
fra deres piger.

Forlænget orlov

— På garnisonerne i Syddanmark
vil soldater med særlig lang tur hjem
normalt blive bevilget en forlænget
orlov en gang om måneden. En un-
dersøgelse, der er foretaget, viser, at
soldaterne normalt også kan få en høj-
del ud af det såkaldte morgen-nattegn
i garnisonsbyen.

lars

18 MARTS.

19 MARTS.

POLITIKER VIL HJÆLPE DE PIGELØSE SOLDATER

Spørgsmål til ministeren efter „bordelsagen“ fra Grønøedal

Folketingsmedlem, fhv. løjthungrende orlogsgaster på flådestation Grønøedal i Grønland. Han vil dog ikke påtage

sig at skaffe gasterne et bordel. Derimod har han stillet forsvarsminister Erik Ninn-

Hansen følgende spørgsmål:

— Vil ministeren tage skridt

til at nedskære bemanningen af flådestation Grønøedal?

I sin begrundelse for spørgsmålet — der besvares i Folketingets spørgetid lige efter påske — siger Kurt Brauer:

„Af en artikel i Ekstra Bladet for onsdag den 18. marts fremgår det, at de værnepligtige på flådestation Grønøedal er særdeles utilfredse med den ensomhedsfølelse, som er en følge af ikke færre end ni måneders fravær fra Danmark. Ekstra Bladet har spurgt en ansvarlig militærperson om, hvilke mulige løsninger der kan tænkes på problemet og har fået det svar, at man for at få en hyppigere udskiftning af mandskabet må ofre så betragtelige summer, at man end ikke har overvejet denne mulighed.“

En nedskæring af antallet af værnepligtige på flådestationen vil imidlertid — efter min opfattelse — spare så mange penge, at en hyppigere udskiftning af mandskabet bliver mulig.“

20 MARTS. hsp.

Udklippene på denne og forrige side vidner om stor dumhed både hos dem, der har skrevet til Ekstrabladet, og om stor dumhed hos Ekstrabladet, hvilket sidste ikke er noget nyt. At de 2-3 mand på maskinbanjen, der har skrevet til Ekstrabladet, gerne vil gøres til grin i Danmark må blive deres sag, men vi andre vil gerne protestere mod at blive opfattet som tomhjernede sexhungrende soldater. Ca. 90% af os er søgt herop frivilligt, og flertallet heroppe befinder sig fortræffeligt — også uden damer! — Vi bryder os ikke om at være piger, forloveder eller koner derhjemme skal få det indtryk at vi alle myldrer til Arsusuk i week-enden! — undskyldning udbedes fra maskinbanjen. red

Fra Flådestationens Overlæge har DALPOSTEN modtaget:

Jeg vil hermed tillade mig at komme med et par kommentarer og spørgsmål til maskinbanjen og Ekstrabladets behandling af de ensomes problemer på Flådestation Grønøedal.

Da man utallige gange har været vidne til visse boulevardblades lemfældige omgang med de faktiske forhold, ville det støtte debatten vedrørende forholdene for de værnepligtige ved Flådestation Grønøedal, om forfatterne til ekstrabladskrivelsen lod dennes rette ordlyd komme frem evt. i DALPOSTEN. Hvorfor har man iøvrigt ikke bragt "bordelsagen" frem gennem de sædvanlige forhandlingskanaler talsmænd — talsmandsudvalg og kontaktudvalg. Det skulle da være ganske simpelt, når, som man læser i Ekstrabladet, en hel maskinbanje står bag, eller er det mon ikke hele maskinbanjen, men blot nogle enkelte, der går og keder sig, enkelte som kun lader deres tanker optage af sex, eller rettere sagt manglende sex? Det er ganske klart at den manglende sexudfoldelse er et problem, større eller mindre, for de fleste orlogsgaster ved Flådestationen, men det er mit indtryk at langt størsteparten af besætningen resignerer for i stedet for at se på og beskæftige sig med de positive sider ved tjenesten på Grønland. Jeg skal undlade at fremføre med alle stedets velfærdsfaciliteter, men blot bemærke at det afhænger af den enkeltes egen indsats hvor meget han vil få ud af disse faciliteter.

At sidde på sin bag med en bajer i hånden og sævle i selvmedlidenhed over de piger der ikke findes på stedet, og underholde med den store "Don Juan" man var på hjemmehavne (hvor ingen af de nuværende kammerater kendte een), er ingen kunst. Og mon ikke flere af de højestræbende ville betakke sig for "damer" på Flådestation Grønøedal, thi da måtte de bevise deres sande styrke i gerning og ikke verbalt. Hvorledes kan man tillade sig at skrive, at 7 ud af 10, der er sammen med en pige i Arsusuk enten får syfilis eller gonorrhoe? I 1½ år har undertegnede været lægetjenesten ved Flådestation Grønøedal og udstedet Arsusuk. I samme tidsrum vil jeg løseligt anslå at der har været ca. 500 værnepligtsbesøg i Arsusuk eller omegn (telttur til Kunaitbugten) og der er behandlet 3 tilfælde af gonorrhoe hos værnepligtige smittet i Arsusuk. Der har ikke været et eneste tilfælde af syfilis. Med den givne foranledning skal oplyses at jeg i samme funktionsperiode har behandlet 5 tilfælde af gonorrhoe hos nyankomne orlogsgaster, der har bragt sygdommen med fra Syddanmark. Jeg ville anse det for en grov insinuation, hvis jeg tillod mig at påstå at 7 ud af 10, der er sammen med piger i Danmark får enten syfilis eller gonorrhoe??

P.T.Kragh, Overlæge.

BREV FRA FLÅDESTATION GRØNNEDAL'S TALSMÆND TIL EKSTRA BLADET DEN 4 APR 1970.

For den overvejende procentdel af Flådestation Grønnedals beboere kom det som en overraskelse, at man den 18 mar kunne læse i EKSTRA BLADET, at ISOLEREDE DANSKE SOLDATER KRÆVER BORDEL, og at der med denne overskrift blev hentydet til forholdene på Flådestation Grønnedal. Ved nærmere undersøgelse har det vist sig, at en ganske lille gruppe værnepligtige har været initiativtagerne til dette forlangende, og at det nærmest var ment som en morsomhed end som et realistisk forslag til forbedringer af forholdene på Flådestationen. Ca. 90% af de værnepligtige har frivilligt søgt om at kunne aftjene deres værnepligt på Grønland, og selv om de forventninger, med hvilke man begav sig på vej til dette ganske rigtigt ret isolerede sted, ikke er blevet indfriet, så er der trods alt ingen, der bryder sig om at blive sammenlignet med isolerede, ensomme, kvindehungrende dyr, der blot længes efter piger og sex.

Vi beklager, at man har rettet folks opmærksomhed mod os på så helt forkert et grundlag og i særdeleshed, at der samtidig er givet urigtige oplysninger med hensyn til kønsygdommes udbredelse blandt grønlænderne, således som de gengives i artiklen af 18 mar 1970.

Det er ikke et bordel, vi har brug for, men det er en realitet, at der er visse forbedringer, som vi med stor rimelighed kan forlange, når man gennem ni

måneder skal leve under så specielle forhold:

1. Bedre lukaf-forhold.

Vi bor på tre-mands lukafer, der absolut ikke rummer plads til mere end to mand. Derved forringes mulighederne for personlige aktiviteter og syslerier og blot en tilnærmelsesvis form for privatliv. Kun de færreste vil af samme grund være i stand til at gennemføre de korrespondance- og andre kurser, militæret tilbyder, fordi man mister lysten og hindres i at koncentrere sig under så trange forhold. Så vidt vides, har der ofte været ansøgt om en forbedring af disse forhold, men ansøgningerne er hver gang blevet afslået med, at det fornødne beløb ikke kan bevilges. Men har man råd og interesse i overhovedet at holde en flådestation i Grønland, må man også kunne tilbyde mandskabet ordentlige lukaf-forhold. Derhjemme ville myndighederne givetvis skride ind, hvis man på kollegier forlangte, at tre personer skulle bo under så snævre forhold, som der tilbydes de værnepligtige her på Flådestationen.

2. Flere tur-muligheder.

Inden vi tog afsted til Grønland, var vi alle blevet mættet med beretninger om, hvor interessant og spændende et land, der lå og ventede på os. Vi så film og hørte foredrag, og vi begyndte

at drømme om byer og udsteder, spændende mennesker, kulturbrydninger, udvikling, naturrigdomme i alle udformninger og meget andet. Så kom vi herop. Det er sandt, at der er muligheder for på eget initiativ at foretage vandre- og jagtture i weekenderne i Flådestationens nærmeste periferi, og det er også sandt, at dette er spændende og interessant. Men udover de meget få privillige-rede, der opnår en af de såkaldte "belønningsture", er der ingen, der oplever mere af dette interessante og spændende land. Dette er helt forkert. Først gør man opmærksom på, hvilke muligheder for oplevelser og iagttagelser, der ligger og venter på en, og derefter isolerer man vedkommende fra den overvejende del af disse muligheder. Der er ingen tvivl om, at det i høj grad ville virke som en stimulans på de værnepligtiges interesse for Flådestationens virke - en interesse, der under de nuværende omstændigheder er ret så ligegyldig og negativ for en overvejende dels vedkommende - hvis man kunne garantere alle de værnepligtige, at de i løbet af deres ophold ville komme med på en tur til Godthåb i en uges tid, komme en tur op langs kysten eller på anden måde få lov til at opleve det Grønland, som de ellers kun kender fra aviser og bøger på lige fod med folk i Danmark. Naturligvis vil det betyde ekstra udgifter, men i betragtning af de ture, der alligevel foretages med Søværnets materiel heroppe, vil udgifterne næppe overstige det, der vindes ved den større aktivitet, effektivitet og interesse på "arbejdspladsen", der måtte blive resultatet.

3. Tilladelse til toldfrit at hjem-

tage varer for i det mindste det beløb, man får udbetalt som soldaterløn på FLS.

På flådestationen og overhovedet i Grønland tilbydes der på grund af de særlige grønlandske forhold den værnepligtige rige muligheder for at købe billige radioer, grammofoner, båndoptagere, ure, smykker og etc.. Fristet af de fine tilbud køber man for sin trods særligt grønlandstillæg ret beskedne soldaterløn artikler, der kan hjælpe med til at gøre livet og tiden indholdsrig og behagelig gennem de ni måneders ophold. Når man så har aftjent værnepligten og tager sine ting med sig hjem, skal man betale told af sine artikler, hvis de tilsammen overstiger et beløb på kr. 400,00. Det ville hjælpe en del på klimaet heroppe, hvis man, i betragtning af at de værnepligtige trods alt har ydet et specielt offer, lod dem toldfrit hjemtage varer for i det mindste det beløb, de har fået udbetalt som soldaterløn på Flådestationen. Dette ville være en rigtig gestus at vise, og da forsvarsminister Erik Ninn-Hansen sidste år besøgte Flådestationen, lovede han, at han ville gøre en indsats på netop dette punkt. Vi afventer stadig denne indsats.

Med dette brev håber vi, at den debat, der nu er blevet rejst om de værnepligtiges velbefindende på Flådestation Grønødal, må blive ledt ind i realistiske baner og føre til konkrete forbedringer i retning af de foranstående forslag.

VP Erik Nørgaard Pedersen

VP Hans Walter Mortensen

VP Torben Wulff Hansen

OVKS IT Henning Wieland Sørensen

København, den 20. april 1970.

Til

talsmændene ved Flådestation Grønne-
dal,
3930 Grønne-
dal
Grønland

I et brev af 20. marts d.å. har De henledt min opmærksomhed på spørgsmålet om værnepligtiges mulighed for toldfrit at hjemtage radiomateriel efter udløbet af 9 måneders tjeneste på Grønne-
dal.

./: Til Deres orientering vedlægger jeg kopi af Finansministerens skrivelse af 7. april d.å. om dette spørgsmål. På det foreliggende grundlag synes der ikke at være mulighed for at imødekomme Deres ønsker i denne retning, men jeg vil gerne, når lejlighed gives, endnu engang drøfte sagen med Finansministeren.

Fra folketingsmand K. Brauer har jeg modtaget kopi af Deres brev af 4. april d.å. til Ekstra Bladet. Til Deres spørgsmål om bedre indkvarteringsforhold skal jeg henvise til vore drøftelser sidste efterår. For så vidt angår ønsket om flere tur-muligheder vil jeg meget gerne medvirke til opnåelse heraf. Jeg vil snarest drøfte de muligheder, der måtte være, og jeg vil gerne fremhæve, at den særlige mulighed, der ligger i, at søværnet fast har stationeret inspektionsskibe på vestkysten, bør kunne udnyttes.

Med venlig hilsen

J. Niels-Hansen

DEN 14. april 1970.
KE/bk

Talsmændene,
Flådestation Grønnedal,
3930 Grønnedal,
Grønland.

Jeg takker for Deres brev af 4. april 1970, som jeg har modtaget i dag den 14. Ekstra Bladet var lidt heldigere end jeg. De modtog brevet allerede den 13. og satte sig omgående i forbindelse med mig for at spørge mig, hvad jeg nu ville gøre ved det.

De har måske forstået, at forsvarsministeren svarede ret afvisende på mit spørgsmål, som jeg på grund af en udenlandsrejse havde udbedt mig skriftligt svar på, og det eneste, jeg nu kan gøre, er at overlade forsvarsministeren Deres brev. Især må forsvarsministeren formodes at interessere sig for punkt 3 i Deres henvendelse, hvori De hævder, at han har lovet at gøre en indsats med hensyn til Deres til-ladelse til toldfrit at hjemtage varer.

./.
Jeg vedlægger et eksemplar af ministerens svar på mit spørgsmål.

Må jeg til slut ønske talsmændene på Flådestation Grønnedal alt godt i arbejdet for en bedring af de værnepligtiges kår.

Venlig hilsen

Kurt Brauer, MF.

P.S. Kopi af dette brev er ligeledes afleveret til forsvarsministeren.

1 bilag.